

Niðurgongustýrið av pallinum

ENDALIGA ER EITT POLITISKT DAPURÍ KAPITUL Í SÖGU FØROYA KOMIÐ AT ENDA — NIÐURGONGUSTÝRIÐ, HITT SOKALL- AÐA «SJÁLSTÝRISLANDSSTÝRIÐ» SUM EINKI SJÁLSTÝRI FRAMDI ER KOLLSIGLT AFTANA SAMGONGUSLITIÐ — OG STEND UR VONANDI IKKI TIL AT BJARGA

LJÓS YVIR LANDIÐ — SÖGULIGUR DAGUR —

Tá ið hitt sokallaða «sjálvstýris landsstýrið» varð skipað gjordist lögmaður Hákon Djurhuus heilt romantiskur og segði frá miklum ljósi yvir landið eins og hann rópti henda dagin — tað var vist 4. januar í 1963 — ein søguligan dag, ið fór at seta djúp spor eftir seg í føroyskum politikki.

Jú, dagurin var vist søguligur, men ein av teimum døpru søguligu døgnum í okkara sögu. Hann setti mark millum hina størstu framburðartíð, ið Føroya söga veit um at siga og hina myrkastu niðurgongutið, ið vit vita um í nýggjari føroyskari, politiskari sögu.

Ljós varð einki. Tvørturímóti legðist hin kolsvarta niða yvir hesar klettur, sum júst tá trøngdu til eitt magnfult stýri, ið kundu færa hina mikla framburðarpolitikkin hjá seinasta landsstýri víðari.

Hitt sokallaða «sjálvstýrislandsstýrið» kom tibeitur ikki at verða 3 ára gamalt, so reykt tað av pallinum við einum braki — einum buldri og braki, ið verður at minna Føroya fólk á, at eitt slíkt stýri ongantíð aftur kemur á føroyska stjórnarpallin — tað verður einki minni enn undirgangur Føroya fólks.

Aftur verður sálin bjarta at toga uppá himmalin, fjálga og verma og skapa liv av nýggjum har hin deyða hondin og kolsvarta niðan var við at leggja so nógv oyði. Aftur verða vit at stremba fram móti ljósari tíðum ívi færi landi og tað fólk, ið byggir hetta land — aftur verða vit at stremba fram móti sonnum, dyggum og halgóðum sjálvstýri.

TEY STÓRU ORÐINI — TEY MIKLU LYFTINI

Tað var ikki smávegis av stórum orðum og fegrum lyftum, «sjálvstýrismennirnir» veitradu við — føroyska tjóðin skuldi beinleiðis endurløbast, mikil herpóp skuldu gerast til veruleika.

Summir flokkar høvdu rópt seg hasar um sjálvstýri síðan 1906, aðrir síðan 1940 og aftur aðrir frá 1950 og 1954.

Av sonnum máttu hesir flokkar hvørt sær liggja inni við einari fullkonnari sjálvstýrismennir — teir høvdu ið hvussu er havt rúma tíð at gera sær sjálvum og øðrum við sjálvstýri; men gakk ikki ein teirra var fúsar til verka, ikki ein teirra var fúsar fyrri at leggja fram eitt haldgott grundarlag at byggja á — ja, teir vóru sjálvir ikki forir fyrri at finna eitt minsta-mark fyrri sjálvstýri, ið teir kundu seta sær fyrri at fremja.

* Onkur víð kanska siga, at hetta * er ov mikið avgjørt, tí hóast alt * vóru teir samdir um at gera t. d. * skulan føroyskan og broyta * heimastýrislógina og fremja onn- * ur tiltøk, ið miðaðu imoti meira * sjálvstýri. Teir komu tí hóast * alt á tingborði við einum upp- * skoti um at broyta heima- * stýrislógina — einum uppskoti, * sum Dagblaðið segði vera so * háttátt, at nú hevði tjóðveldis- * flokkurin avskriva loysingina og * tikið undir við fólkalokknum. * Nakrar dagar seinri segði «14. * septembere, at Erlendur Patur- * son hevði skrivað uppskotið — * Hákon Djurhuus bara las tað * upp landsstýrisins vegna. Ja, * hvørjum skal ein fara eftir. * Sjálvstýrishurlivasin er ringur at

* fáa skil á, ikki minst tá teir * «reiðiligu» «sjálvstýrisflokkarnir» * ljúgva sær heiðurin av tí papp- * irs-sjálvstýri, teir ikki vóru for- * ir fyrri at fremja.

HIN STEINDEYÐI TJÓÐVELDISPOLITIKKURIN

Ongantíð man ein flokkur hava verið uppi í einari landstjórn og fingið so lítið av skafti sum tjóðveldisflokkurin. Hann man vera eidsasasti flokkur, ið nakrantíð hevur tikið lut í ábyrgdarpolitikki her á leiðum.

Hitt mikla reyðið, hitt mikla orðabaski, tey miklu herðupni og tey fegru lyftini undan seinasta vali steintagdu teir ella sviku teir stig fyrri stig.

Vit minnst hetta alt saman, alt Føroya fólk minnst, hvussu hesir gævu harrar leikaðu í á fundum og blaði teirra — orðmiklir og lyftisríkir, men so varð prógvað, at alt saman var bluff og humbukk.

Vit nevna nokur av teimum svikfullu lyftum tjóðveldisflokks- ins og lagnu teirra:

1. Heimastýrislógin varð ikki broytt ein stav.
2. Ikki eitt stig av meira sjálvstýri varð framt.
3. HERVALDIÐ varð ikki ríkið av landinum.
4. Herútbúgvingin varð ikki steðgað.
5. Deyðarevringin varð ikki avtíkin.
6. Dønsku okursláníni vóru ikki blekað danum aftur í granar- nar.
7. Ikki eitt oyra av 0 pst. lánnum kom til landið.
8. Dyrtdiðin varð ikki steðgað; men versnaði meira enn á nokrum sinni áður.
9. Sosialt vóru eingi framstíg gjord.
10. Fiskivinnan fekk ikki rúmari kor at virka undir — tvørtur- imóti fóru fleiri skip undir hamaran.
11. Læst varð fyrri stovregis bottum líkindum til húsbýgging.
12. Fiskimálaráðharrin tjóðveldis- menna legðist uppá land, tá farið varð til Bretlands til fiski markssamráðingar.
13. Fiskimálaráðharrin sat heima, tá tað ráddi um at vinna okk- ara fiskimonnum rúmari rætur í Gronlandi.
14. Málid um vaktar, og bjarging- erskip heva teir kóvt og dripið.
15. Demisringin hevur hildið fram sum á ongum sinni áður.
16. Málid um 1500 kr. í minstuløn varð felt.
17. Barnaskúlin varð ikki yvirtíkin.
18. Kennaraskúlin varð ikki yvir- tíkin.
19. Postverkid varð ikki yvirtíkið.

Vit steðga her, hóast bunnin av brotnum lyftum og fegrum orðum er so stórir, at fleiri blóð lættiga kunnu fyllast á tremur.

So royndist hesir álftismennir. Vist tveita teir skuldina á ym- skum afturhaldskroppar í lands- stýrinum; men tað er eingin um- bering; teir kundu havt slitið við henda «afturhalds- og sambands- politikke» sum «14. septembere» skírur politikke «sjálvstýrislands- stýrisins».

Teir kundu langt síðan havt brot ið við tann afturhaldspolitikke, ið hetta landsstýri gekk á odda fyrri at fremja.

Teir kundu havt brotið við henda «sjálvstýrispolitikke», ið als eingin sjálvstýrispolitikur var.

Men tað gjordu teir kki. Teir hildu í taburetturnar við krampa- tókum; teir vóru sum limaðir fast- ir í landsstýrisessirnir við «aftur- halds- og sambandslimie».

Hjá hesum monnum og fyrri hes- ar menni galda ongur umberingar

Viðmerkingar

MØNUSTINGURIN — PARADUUPPSKOTINI

Sjálvdan man ein flokkur hava verið so illa kroystur sum tjóð- veldisflokkurin, nú hin sokallaða «sjálvstýrissamgongan» slitaði Teir vistu sjálvandi fullvæl, hvat fór at henda — og fara út til velj- ararnar so turgeldir sum tjóðveldis flokkurin, ber ikki til — ja, tað vildi verið reitt ógjorligt, eingin hugsandi veljari kundi við vitandi og vilja grívið atkvøðu sína til slík- an deyðsiglarapolitikke sum tjóð- veldispolitikur hevur roynst hesi bæði árin, flokkurin hevur sitið við ábyrgdini.

Tað ráddi tí um í evstu løtu at koma við einum hvørjum paradu- nummari.

Stóra paradunummari Erlends Paturssonar var 16 fjórðinga fiski- markid, sum to ikki eigur at verða mettt hægri enn tað veruliga er vert — bert bluff.

Bluff at tveita í eyguni á velj- arunum — hin seinasta royndin at bjarga eitt sindur av andlitinum aftaná tvey virkisleys ár í lands- stýrinum.

Seinustu uppskot Erlend Patur- sonar vóru einki annað enn mold í eyguni á fjóðlini — para- duuppskot — sjálvar monubrest- urin.

Brev til Sosialin

SAMANBROTID

Tað kom ivaleyst sum ein stórir lætti fyrri flæst allar føroyingar, tá ið tað frættist, at sjálvstýrissam- gongan var slitin. Tað vóru ikki bara andstøðumenn av sitandi stýri, ið kendu hetta sum ein lætta; men eisini mangir av teimum, ið áður hava stuðlað samgonguflokkarnar Ein tjóðveldismáður var tað so- leidis til: «Hatta var tað besta, ið kundi henda». Og tað skiltist, at nogvir tjóðveldisveljarar og aðrir høvdu somu hugsan.

«Sjálvstýrislandsstýrið» hevur hilt yvir tjóðini sum ein óhugna- lig marra, ið fólk fegin vildu rista av sær.

Nú kom so samanbrotið, og vón- andi hevur hetta samanbrot sett so djúp og greiðlíg sár eftir sær, at tað aldri verður at eynast at skapa eina slíka samgongu aftur.

Menn hava mett fólkalokksstýr- ið mestpartin av 50'num, at hava verið ringastu niðurgongutið í fø- royksku politikki, men persónliga meini eg — og eg veit, at nóg- vir eru av somu skoðan — at hetta seinasta stýrið var munandi verri. Lat okkum vóna, at tað nú ver- ður at eynast javnaðarflokkinum at vinna fullan sigur — vinna reinan meiratala á tingi. Tað eru bestu avleiðingar, ið henda kunnu av hesum samanbroti.

Sosialistur.

Brevkassin

Brevkassi Sosialins
Í blaðnum hevur einaførð ver- ið nevnt, hvussu stóran vildi verið á tingi í dag, um eingir eymakenn vóru valdir. Væntu líga verður vællovin broytt til komandi val. Kann brevassin gera nær tann heima at endur- teka tingmannatalið við ongum eymakmonnum.

H. J. M.

SVAR: Ivaleyst verður vællovin broytt til komandi val; hetta man fara at verða greitt av Ólavsokun- tinginum. Hvørjar broytingar, ið fara at verða, vita vit ikki; men vónandi so mikið munandi, at tær verða av avgerandi tydingi í føy- oyskum framtíðarpolitikki. Vit skulu her endurtaka tingmannatal- ið við ongum eymakmonnum:

Javnaðarflokkurin 8
Sambandsflokkurin 6
Tjóðveldisflokkurin 6
Fólkalokkurn 1
Sjálvstýrisflokkurin 0
Framburðflokkurin 0

— teir eru vegaðir og funnir ov lættir! Teir hava sjálvir grívið sær gassan á grúkin! Væl gagn- stei teimum! Teir liggja, sum teir sjálvir hava reitt!

Skipafelagið Føroyar

greiðir allan fluttning

á sjógvi

á landi

í luftini

Bíleggið ferðaseðlar

Pf. Skipafelagið Føroyar

Tlf. 1225

Veitst tú

AT norðlendskir vikingar ongantíð høvdu krim sigur professarin Gudjónsson, sum er serfrøðingur, tá ið tað ræður um granskningar av lívi og virki forfædra okk- ara. Orð sum krim og njosa eru ikki at finna í forn- norrønum, hóast vikingarnir gingu illa klæddir alt árið.

AT Margreta av Navarra var ein av vakrastu kvinnunum í Eu- ropu um 1600-árin. Í einum brævi skrivur hon: «Hygg at hendum minum, hvussu vak- rar tær eru, sjálv um eg ikki havi vaskað tær í 8 dagar.» Dagligt handavask var tá ókent í Europu.

AT kongurinn Nikita av Montene- gro, sum doyði í 1921, hevði eitt heilt óvanligt minni. Tað verður sagt, at hann mintist til novnini á 15.000 av sínum tegnum.

AT ein hestur lættliga kann klára seg í fleiri vikur uttan at leggja seg; hann krevur to van- ligan svøv; men kann læt- tliga standa og sova.

AT ein av heimsins lögastu fugl- um livir í Brasilu. Hann hev- ur klour á veingjunum.

AT spegl gjørd úr glasi vóru gjord á fyrsta sinni í Venezia umleið ár 1300.

PARADUUPPSKOT. Tá ið tað var greitt, at landsstýrissamgongan var sprongd, skundaði Erlendur Patursson sær at leggja fram nokur paraduuppskot fram á ting fyrri at fjala eitt sindur yvir hin mikla niðurgongupolitikke tjóðveldis- menna. Um hetta skrivur «Dimma- lætting» m. a.:

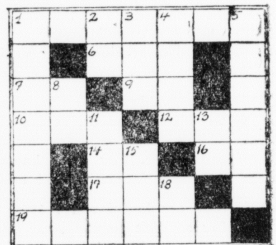
«... Erl. Patursson har ikki útlejligt sig mere den slags i de forløbne to år — gjorde sine landsstyrekolleger og politiske medarbejdere klart, at han vidste, at landsstyreets dage var talte, og her mødte han med de parade- forslag, hvormed han ville søge at overleve det uafvendelige po- litiske sammenbrude.

TAÐ ER VERULEIKI

AT hin sokallaða sjálvstýrissam- gongan nu er sprongd og neyvan verður at renna sam- an aftur — og at hitt sokall- aða «sjálvstýrislandsstýrið» verður at leggja frá sær uttan at hava framt EITT EINASTA sjálvstýrismál, sjálv um allir landsins sokallaðu «sjálvstýris- flokkare» toku seg saman við tí eina endamáli at vinna Fø- royum meira sjálvstýri.

Krossorð

Yeir: 1) betri 6) seingjatoy 7) til 9) skipastavir 10) seymiamboð 12) siglir 14) livir 16) skipastavir 17) musikkur 19) bóstaður.

Niður: 1) útlendingar 2) regn 3) lat 4) skreiðar 5) korn 8) hitt 11) petti 13) arga 15) húð 16) dism.

— Kjartan Mohr er vórðin so sjúkur eftir aftur at sleppa at stýra, at hann ikki kann stýra sær sjálvum.

Kassameistarin í bankanum spur- di kvinnuna, hvat hon hevði gjørt, um ein kundi hevði gloymt eina krónu eftir.

— Banka uppá rútín við krón- uni.

— Um tað nú hevði verið ein 10 krónu seðið, hvat høvdu tygum so gjørt?

— Banka uppá rútín við 10 krónu seðlanum.

Menniskjuni hava allar dagar barst fyrri fósturlandsins jørð fyrri at koma skjótari í hana.

Tú, eg havi møblerað stovuna eftir minum egna hovdi.

— Ja, eg siggi tað, her virkar so tómt inni.

Seinra DAGUR

Brútleyp: Í morgin giftast í Havn Marjun Andreassen úr Vik og Jákup Suni Clementsen, Tórshavn.